

Hilma Svedals ALASKA

På Nord Långö, strax utanför Strömstad ligger en av våra mer sentida kulturmiljöer, skapad av den tidigare Amerikaresenären och guldgräverskan Hilma Svedal, född Wounsch. På sin arvslott började hon i 60-årsåldern bygga sitt livsverk, en unik trädgårds- och kaféanläggning som hon kallade för Alaska. Ett stort antal turister och Strömstadsbor har genom årtionden besökt denna idyll och till 150-årsminnet av Hilmas födelse ger vi här några glimtar från hennes fängslande livshistoria.

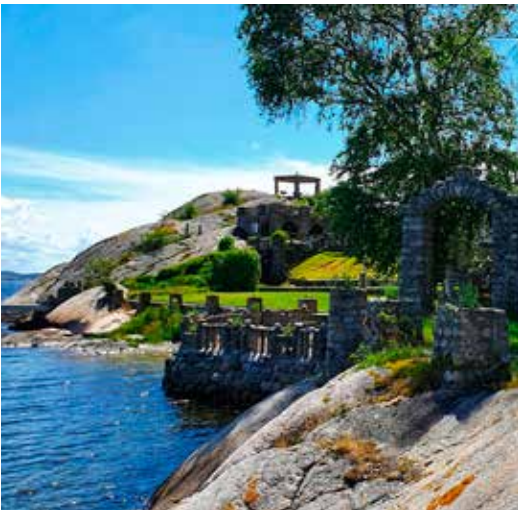

Hilma Wounsch föddes 2 oktober 1870 i Strömstad. Hon var en äventyrlig fiskardotter som växte upp på Syd-Hälsö, bara någon kilometer från Nord Långö. I familjen fanns även tre äldre bröder och sex yngre systrar. Hon hjälpte till med familjens fiske, arbetade på ett silsalteri och som hembiträde.

26 år gammal emigrerade hon till Amerika. Efter några år som hushållerska i New York fortsatte hon vidare till Kalifornien och sedan norrut till Alaska, Klondike för att gräva guld. Hon hittade guld, men försörjde sig framför allt genom att laga mat till guldgrävarna som oftast betalade med guldkorn. Här träffade hon norska guldgrävaren John Svedal (1878-1958) från Trondheim som hon gifte sig med 1912. Tillsammans besökte de Sverige 1925 och den mark på Nord Långö som Hilma hade ärvt av sin far. John längtade tillbaka till guldgrävarlivet och flyttade tillbaka till Alaska, men de skilde sig aldrig.

På sin arvslott som var en ren vildmark började Hilma i 60-årsåldern bygga upp sitt livsverk "Alaska". Med inspiration från byggnadsverken i Staterna och Alaska gjorde hon det mesta själv. Hon byggde dammar och ett dagvattensystem, hämtade stora mängder stenar och snäckor från de närliggande öarna. Cementen köpte hon i Strömstad och rodde hem i sin eka. Hon tog även hjälp av lokala murare och stenhuggare som byggde paviljonger, bungalows, tempel, murar och torn. Efterhand som byggnaderna var färdiga planterade Hilma björkar, körsbärsträd och andra exotiska växter från bland annat frön som hon tagit med från Amerika. Redan sommaren 1930 började Hilma att ta emot enstaka gäster i sin trädgård.

Mellan 1930-1933 besöker Hilma sin syster Justina i San Francisco. Där blev hon troligtvis full med nya idéer, för året därpå stod det

herrgårdsliknande värdshuset Golden Inn klart. Dessutom lät hon bygga sin egen Golden Gate bro och en pir som kunde ta emot större båtar. Nu blev Alaska en av Sveriges största utflyktsmål, under 50-talet kunde de ha uppåt 30 000 besökare per säsong. Transporter mellan Strömstad och Alaska kördes av fiskeskeppare som gick i skytteltrafik under sommarmånaderna.

Den gamla tiden lever fortfarande kvar. Stora delar av den centrala trädgårdsanläggningen ser i dag ut som den gjorde på 1930-talet. Med undantag av två små stugor och det stora värdshuset Golden Inn som förstördes vid en omfattande brand 1962. I dag kan du besöka trädgården med café och en utställning som berättar om Hilma och hennes Alaska. Sommartid kör Selin Charter enligt turlista.

Ett tack till Strömstad Infocenter för text & bild.

TIPS!

Nord Långö är ett naturreservat och det finns en promenadslänga runt norra delen av ön med avstickare till utsiktsplatser och badplatser.

Visste du att...

- Golden Gate-bron stod färdig 1935, två år före dess namn i Kalifornien. Hilma besökte San Francisco några år tidigare och fick höra talas om planerna att bygga en ny bro där.
- 1940–1945 Under krigsåren tar marinen över Alaska och efter kriget säljer Hilma trädgården till sin systerson Johan Carl Lundberg.
- Under 50-talet kunde Alaska ha uppåt 30 000 besökare per säsong.
- 17 maj 1962 förstördes Värdshuset Golden Inn vid en brand.
- 1992–1993 Renoverade arbetslösa byggarbetare många av de förfallna byggnaderna.
- Hilma avled 1965 och blev 95 år gammal. Hon ligger begravd på Skee kyrkogård och på gravstenen står hennes valspråk "Don't worry!" ingraverat.

